

בס"ד. שיחת* יום ב', בדר"ח מרחשון, ה'תש"ל

— לתלמידים השלוחים דקנדה וצרפת —

א. מובא בחסידות¹ משל וביאור לירידת הנשמה בגוף:

למלך שברצותו כי בנו ינצל כל הכחות שלו וחושיו בתכלית השלימות, שלחו למקום רחוק מהיכל מלכותו, למקום שם ההנהגה אינה בדומה כלל — ויכולה להיות גם הפכית — מההנהגה בהיכל המלך; וכאשר בן המלך נתקל באותם הקשיים ועכ"ז מתגבר עליהם ומתנהג כראוי לו — אזי מתגלים כל הכחות שלו ויוצאים מן הכח אל הפועל ומנצלים בתכלית השלימות.

ועד"ז היא ירידת הנשמה בגוף — שירידה זו היא צורך עליי²: עקב גדלות הנשמה וחשיבותה, שהיא הדבר הנעלה ביותר אצל מלך מלכי המלכים הקב"ה, מורידה הקב"ה "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"³, מכמות שהיא בכסא הכבוד⁴, ולפני זה "קיימא בדיוקנאה קמי" מלכא קדישא"⁵ — אל עוה"ז התחתון ומלבישה בגוף גשמי, וכל זאת בכדי שאף שם תתנהג הנשמה באופן המתאים לה, אפילו בהיותה בבירא עמיקתא ניכר יהי' כי היא "חלק אלקה ממעל ממש"⁶, וממלאת רצון המלך — ובזאת יתגלו כל הכחות שלה מן הכח אל הפועל.

זהו גם אחד הטעמים ש"מפני חטאינו) גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו"⁷: "גלינו מארצנו" אינו אך ורק עונש לחטאינו⁸, אלא

(4) זח"א קיג, א. ובכ"מ.

(5) הובא בדא"ח בכ"מ, ולע"ע לא מצאתיו בל' זה. וראה זח"ג קד, ב. זח"א צ, סע"ב. רכז, ב. רלג, ב. זח"ג צו, ב. זח"א סא, ב.

(6) איוב לא, ב. תניא רפ"ב. וראה הגהות הצ"ע על זה (קיצורים והערות לתניא ע' עב ואילך).

(7) שהכוונה בזה לא רק ריחוק במקום גשמי, כ"א ועיקר — ברוחניות ובמעלה; בזמן הגלות הרי כו"כ מצות שגם בא"י אפשר לקיימן.

(8) ראה תניא אגה"ק סכ"ב (קלד, ב).

(* הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בהוספות ללקו"ש חיי"ד ע' 325 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(1) ראה המשך תרס"ו ס"ע שפ. וראה ג"כ המשך וככה תרל"ז פ"ע (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקסד ואילך). וראה גם תו"מ חמ"ט ע' 183. וש"נ.

(2) לקו"ת פנחס עז, ג. ובכ"מ.

(3) חגיגה ה, ב. רשימות הצ"ע לאיכה ע"פ השליך משמים ארץ, ע' 80 (אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'ע).

(ואדרבה) — ע"י ההנהגה הראוי' של היהודי בשעה שהוא בגלות, מגיע הוא לשלימות⁹ נעלית יותר מכמו שהי' קודם החורבן והגלות¹⁰.

ב. ענין הנ"ל שבכללות ירידת הנשמה למטה, ובכללות ירידת כלל ישראל בגלות, נמצא לעתים בפרטיות אצל אנשים פרטיים, שהוטלה עליהם ירידה מיוחדת למקומות מסויימים וכו', אשר פשוט שאין הכוונה לירידה ח"ו, אלא אדרבה: ניתנים להם הכחות והזכות להתעלות למדריגה גבוהה — עלי' שזולתו אינו מסוגל אלי' — ע"י שימלא באותו מקום רחוק את השליחות שהוטלה עליו.

וע"ד הודעת חז"ל¹¹ שרב בכואו לבבל מצא כי לימוד התורה נעדר, אך אח"כ — ע"י עבודתו — הרי דוקא בכבל הגיע לימוד התורה למעלה מופלגה¹² עד כי במחלוקת דתלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי נפסקת ההלכה כתלמודה של בבל¹³. וכל זה כתוצאה מיציאתו של רב מא"י לחוץ לארץ, הליכה הנראית לכאורה כענין בלתי רצוי, אך דוקא עי"ז נתוספה מעלה גדולה — דרגה נעלית בלימוד התורה.

וי"ל שזהו ג"כ אחד הטעמים להנהגת הבעש"ט¹⁴, הה"מ ממעזריטש, אדמו"ר הזקן וכו' עד כ"ק מו"ח אדמו"ר — ששלחו תלמידים להתגורר במקומות רחוקים וכו' — אעפ"י שלכאורה אין מקום טוב יותר עבור התלמידים מאשר להיות כל ימיהם במחיצת הרבי — אך הענין הוא, כנ"ל, שדוקא ע"י ירידה זו מגלה התלמיד כחות מיוחדים, וניתנה לו זכות מיוחדת להגיע למדריגה נעלית מכפי שהי' קודם לכן. והיינו, אף (שבפשטות) נשלחו התלמידים בכדי לפעול עלי' במקום אליו נשלחו — עי"ז נתוסף גם עילוי רב בתלמידים עצמם¹⁵.

(ד"ה תתאי), אגרת רב שרירא גאון, וראה סדה"ד בערכו.

12 המעלה של לימוד התורה בפלפול וע"י קושיות, אף שנקרא (סנהדרין כד, א) "במחשכים הושיבני" (איכה ג, ו), שהוא גם בערך של תלמוד ירושלמי, אף שארז"ל (ספרי ר"פ עקב. ב"ר פט"ז, ד) "אין תורה כתורת א"י" — ראה סה"מ תש"ח ע' 121.

13 ראה יד מלאכי ח"ב כללי שני התלמודים אות ב.

14 ראה לקו"ש ח"ב ע' 367. תו"מ ח"ו ס"ע 98 ואילך.

15 וי"ל דג"ז חלק מ"לימוד" התלמיד אצל רבו, מפעולת הרב בתלמידו.

9 ראה לקו"ש ח"ב ע' 361. תו"מ ח"ו ע' 124.

10 וכנראה גם בתורה שלפנינו שהריבוי בה נעשה בזמן הגלות, וכדו"ל עה"פ (שה"ש ו, ח) "ששים המה מלכות ושמונים פלגשים ועלמות אין מספר" — "אלו ששים מסכתיות של הלכות .. אלו שמונים פרשיות ובתורת כהנים .. אין קץ לתוספות" (שהש"ר פ"ג, א ט). וראה במדב"ר פ"ח, כא). והטעם על זה מובן ע"פ מרז"ל (מנחות נג, ב) "מה הזית הזה אינו מוציא שמנו עד שכותשין אותו כך ישראל כו", ובדוגמת הריבוי בתורה שנעשה ע"י שבירת הלוחות (שמו"ר רפמ"ו).
11 חולין קי, א. רש"י תענית יו"ד, א

וכפי שראו בפועל, שאותם שמלאו השליחות, ועשו זאת באמונה ובמסירות ולא בדרך הכרח וכפי' [ואף אם ההתחלה היתה מצד קבלת-עול, אך קב"ע זו היתה חדורה בשמחה ובטוב לבב אמיתיים] — היתה הצלחתם בנוגע למצבם הרוחני שלא בערך, ופשיטא שהיתה שלא בערך עליית אלו שהשתמטו מהשליחות, או אלו שמלכתחילה לא הוטלה עליהם כל שליחות — מסתמא היות ולא זכו לכך — והתגוררו בקרבת מקום.

וכשם שהי' הדבר אצל תלמידי הבעש"ט וכו' — שכבר עמדו על דעת עצמם — וקבלו הוראה להתיישב במקומות רחוקים וכו', כן הי' גם בנוגע לתלמידי הישיבה: כשבא כ"ק מו"ח אדמו"ר למקום פ' ויסד ישיבה בקירוב אליו ובד' אמותיו¹⁶, הרי בה בשעה בחר בכמה תלמידים מצויינים ושלחם למקומות ועיירות רחוקים, רחוקים בגשמיות ורחוקים גם ברוחניות (ואף למקומות מעבר לים, מדינות שונות ומשונות), בכדי לפעול עלי' באותם המקומות — וביחד עם זה הייתה גם כוונה ותכלית שע"י שימלאו את שליחותם במקום רחוק יגיעו ויתעלו לשלימותם האמיתית.

המובן מהנ"ל, שתלמידים שזכו, ולומדים הם בישיבות אשר מחוץ לניו-יארק, פשוט שאין זה עונש ח"ו או ריחוק ח"ו, אלא אדרבה, זו הוכחה כי רואים בהם כחות מיוחדים ונעלים בעבודת עשיית הדירה לו ית' בתחתונים¹⁷ (כדרישת החסידות) במקום אליו נשלחו — ע"י לימודם באותה ישיבה דוקא, ולימוד מתוך שמחה וטוב לבב, ולא באופן של הכרח, ועי"ז זוכים להתעלות למעלה יתרה מאותם שאינם בריחוק מקום.

ג. לפיכך חייבים — כל אותם תלמידים שזכו ולומדים מחוץ לניו-יארק ומחוץ לארצות-הברית ומעבר לים — לזכור את תפקידם וחובתם לעסוק בהפצת היהדות בכלל, והפצת המעיינות ביחוד, שהרי זהו ענינה של הישיבה ותלמידי' — להאיר את כל העיר ואת כל המדינה שם הם נמצאים¹⁸.

ובפרטיות יש לזכור כי תפקידה של ישיבה הוא (ככל עניני התורה)

ביאור הענין דהמצוה ראשונה היא פרי' ורבי', שכוונתה (ברוחניות) היא שיהודי צריך (להוליד) לפעול ברוחניות על עוד יהודי, וכמרו"ל (סנהדרין יט, ב. וש"נ) "כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו".

16 וראה רש"י ערובין מא, ב ד"ה כאילו (כל העיר כד"א). ובגמרא שם מז, ב.

17 ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

18 וידוע (סה"ש תרצ"ו ע' 119. וש"נ)

שלא להיות בכחי "עומד" אלא במדרי' "מהלך"¹⁹, "מעלין"²⁰ בקודש"²¹, דהיינו שחייבים להתווסף עוד ועוד תלמידים, יותר ויותר.

ובענין זה אין צורך להוראה מהראש-ישיבה, מהמשפיע וכו', מאחר וכבר קיימת ומפורסמת הוראה ברורה שכל תלמיד צ"ל "מהלך", ובכדי שיצליח בכך יותר — ויהיו "מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה"²² — עליו לראות שיתווספו תלמידים בישיבה, עוד ועוד יותר. וממנו יראו וכן יעשו, שאף מושפעו ותלמידיו יהיו "נרות להאיר"²³ — וישפיעו גם הם כנ"ל, פירות ופירי פירות עד סוף העולם.

ומובטחים הם, שבאם יחליטו בשמחה ובטוב לכב לקיים הוראה זו, תהי' הצלחתם בהפלגה, שהרי על ידי "יגעת" — לא רק משיגים הדבר, מבינים השכל וכו', מדרי' שבערך היגיעה, אלא "ומצאת"²⁴, באופן של מציאה — הבאה בהסח הדעת²⁵ — למעלה מדעתו ותקותו וכו', שלא הי' יכול לשער כלל מראש עד היכן יגיע²⁶.

ד. תלמידי ישיבות מתחלקים לשני סוגים [וע"ד החלוקה הכללית²⁷]
ל"יושבי אהל" ו"בעלי עסק": אלה שתפקידם "יושב אוהלים", אין וישב אלא עכבה²⁸, אינם יוצאים מד' אמותי' של תורה, אלא שבהיותם בישיבה גופא מוסיפים בהתמדה ובשקידה עד כדי כך — שבדרך ממילא מורגש זה בכל הסביבה, ופועל ומקרב ומושך ומתוספים תלמידים חדשים. וישנם תלמידים שבסוג בני תורה עצמו הם בדוגמת "בעלי עסק", דהיינו שאחר שמירת סדרי הישיבה, לימוד בהתמדה ובשקידה וכו', מנצלים הם את השעות העומדות לרשותם ליציאה מכותלי הישיבה (ותלמודם בידם — בראשם) — במטרה להביא תלמידים נוספים פנימה.

(24) ראה מגילה ו, ריש ע"ב.

(25) ראה סנהדרין צז, א.

(26) ראה אגה"ק סי' ד (קה, ב).

(27) ראה תו"א פי' תרומה. ולהעיר ג"כ ממרו"ל תלמוד גדול או מעשה גדול (קדושין מ, ב. תקר"ז ו, א). וראה ג"כ תניא אגה"ק סוס"ט. וכענין ישכר וזבולון, מארי תורה ומארי עובדין טבין — ראה תניא אגה"ק ס"ה (קט, א). ביאוה"ז פי' וישב לאדמוה"א (כה, א"ב) ולהצ"צ (ע' קלד). וראה לקו"ש ח"ח ע' 189 ואילך.

(28) מגילה כא, א. הובא בפרש"י עה"ת תזריע יב, ד.

(19) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.

(20) ברכות כח, א. וש"נ.

(21) וידוע המשל והדוגמא מעלי' להר משופע, שאם אינו עולה אז בדרך ממיילא יורד (ראה לקו"ש ח"י ע' 127. וש"נ).

(22) תו"א ר"פ בראשית, שע"י הצדקה נעשה כן. וראה אוה"ת בראשית הגהות על תו"א שם (כרך ו — תתרכו, ב) שאין זה בדרך גזומא.

(23) ראה סה"ש תורת שלום ע' פכ"ז. קונטרס עץ החיים פכ"ב. לקו"ש ח"ב ע' 484. תו"מ ח"ד ריש ע' 228.

הקביעות אם התלמיד נמנה על "יושבי אהל" או על "בעלי עסק" מסורה בידי הנהלת הישיבה. אך צד השווה בכל התלמידים, בכל חברי ההנהלה, הר"י, הר"מ, המשפיעים והמשגיחים גם יחד: על כאו"א לדעת ואליבי דנפשי — כי כל ענין שבקדושה צריך להעשות בחיות, ועי"ז היא ההליכה "מחיל אל חיל"²⁹, שהיום הוא למעלה מהאתמוז, ובאופן שמחר יהי למעלה מהיום — וללא התחשב כלל עם כל מניעות ועיכובים.

וע"פ האמור לעיל, הרי אין זה ענין פרטי הנוגע לכל אחד כמו שהוא בפ"ע, אלא — מאחר וכל תלמיד ותלמיד בפ"ע הוא שליח דהמשלח והוא נר להאיר, הרי שבעלייתו הוא, תלוי גורלם של כמה וכמה מבנ"י הצמאים לדבר ה' ומצפים שיאירו את חייהם ויורום את דרך החיים: תורתנו תורת אמת ותורת חיים ומצוותי עליהן נאמר "וחי בהם"³⁰.

ה. המורם מכל האמור הוא, כי תלמידים הנשלחים ללמוד בישיבות מחוץ לעיר זו — ה"ז הוראה כי הם מהמובחרים ומהמשובחים שבתלמידים, והם המקיימים את רצון הנשיא ומייסד הישיבה — כ"ק מו"ח אדמו"ר — במילואו וגורמים נח"ר נפלאה, ועי"ז נמשך להם שפע ברכה עד כי "נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה" בלימוד התורה ובקיום המצוות.

ותהא עבודתם זו בשמחה ובטוב לבב ויעוררו וימריצו את הישיבות להליכה מחיל אל חיל עד כי "ותרעש הארץ"³¹, ויקרבו וימשכו עשרות מבחורי ישראל ויעמידום בדרך החיים, תורת חיים ומצוותי באור וחיות אמיתיים.

ומובטחים הם ע"י הנשיאים — החל מהבעש"ט והה"מ ואדמו"ר הזקן כו' ועד כ"ק מו"ח אדמו"ר — שיראו הצלחה בפעולותיהם, ובאופן דמוסיף והולך.

ובאם היצר הרע³² יעמוד לנגדו לפתותו שעליו ללמוד דוקא בעיר זו וכו', יענהו³³ כי אינו אלא "זקן וכסיל"³⁴, שהרי הקב"ה — ע"י עבדיו הנביאים רבותינו נשיאינו — עשאו לתלמיד זה שליח לעשות מדינה פ'

(29) ראה סוף ברכות. שו"ע אדה"ז חאו"ח ורסקנ"ר.

(30) אחרי יח, ה. ועיין או"ת להה"מ שם.

(31) ראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סו"ס קנו.

(31) תהלים יח, ח. עז, יט. ועוד.

(32) קהלת ד, יג.

(32) שבת קה, ב: כ"ך הוא אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך וכו'.

(33) ראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סו"ס קנו.

(33) אחרי יח, ה. ועיין או"ת להה"מ שם.

(34) קהלת ד, יג.

(34) תהלים יח, ח. עז, יט. ועוד.

למדינה של תורה, את עיר פ' לעיר של תורה, וכל מקום שיבוא שמה. ופשיטא שלא יתפתה ע"י ה"זקן וכסיל", אלא יעשה כעצת וע"פ חכמת ה"מסכן וחכם"³⁴, היא "נפש השנית בישראל — חלק אלקה ממעל ממש"³⁵, וכל זה בשמחה ובטוב לבב.

ומובטחים המה בהצלחתם בגשמיות וברוחניות גם יחד, והצלחה מיוחדת בקיום השליחות וקיום רצון המשלח בשלימות הכי גדולה.

ו. ויהי רצון שכל אחד ואחד מכם יעשה כהנ"ל בשמחה ובטוב לבב, ותצליחו ותתחדש ותהי' שנה של אורה, של ברכה ושל הצלחה, שנה של תורה ושל שמחה, ואורה ושמחה גם יחד, וגם זה³⁶ יוסיף ברכת הוי' בגשמיות וברוחניות.

ותראו הצלחה בלימוד הנגלה והחסידות גם יחד, ובקיום המצוות בהידור, עד כי "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'³⁷", נרות להאיר, יכירום אשר אלו הם שלוחי הנשיאים בכל מקום ובכל מדינה, בשמחה ובטוב לבב, "ושלוחו של אדם כמותו"³⁸ ואתם נמצא המשלח — הרבי וכל הרביים יחדיו.

וכ"ז הוא ג"כ הכנה לקבלת פני משיח צדקנו "שילמד תורה את כל העם כולו", תורתו של משיח³⁹, בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלימה.

בתחלתו, דשלימות השליחות "דגופו של שליח נחשב כגוף של המשלח".
 (39) ראה לקו"ת צו (יז, א). שער האמונה פ"ט. מנחות כט, ב. ובקה"ר (פי"א, ח): "תורה שאדם למד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח".

(35) תניא שבהערה 6.
 (36) ע"ד "מגלגלין זכות ליום זכאי" (תענית כט, א. וש"נ).
 (37) ישעי' סא, ט.
 (38) ראה ברכות לד, ב. וש"נ. רש"י בא יב, ו. וראה ס' לקח טוב (להר"י ענגל)